



Fingrid Oyj
PL 530
00101 Helsinki

Lausunto Fingrid Oyj:n kantaverkon päätösehdotuksesta 23.1.2015

Kymenlaakson Sähköverkko Oy (jäljempänä "lausunnonantaja") kiittää mahdollisuudesta lausua Fingrid Oyj:n (jäljempänä "Fingrid") kantaverkon nimeämisen päätösehdotuksesta (jäljempänä "pätösehdotus") ja lausuu kunnioittavasti alla olevan mukaisesti.

1 Lausunto Kymenlaakson Sähköverkko Oy:n käsityksen mukaan Fingridin päätösehdotus on vastoin sähkömarkkinalainsäädäntöä ja energiaviraston ohjetta 17.12.2014 niiltä osin kuin Fingrid on tulkinnut kantaverkon käyttötarkoituksen (Energiaviraston ohje, kohta 2.1), valtakunnallisen kattavuuden (Energiaviraston ohje, kohta 2.3) ja käyttövarmuuden (Energiaviraston ohje, kohta 2.4) kriteereitä siten, että se ehdottaa Kymenlaaksossa sijaitsevien, päätösehdotuksessa mainittujen johtoyhteyksien kuulumista kantaverkon ulkopuolelle.

2 Perustelut

2.1 Kantaverkon määrittelykriteeri: Käyttötarkoitus

Hallituksen esityksen 20/2013 mukaan ensimmäinen kantaverkkoa määrittävä kriteeri olisi käyttötarkoitus. Verkon osat, jotka palvelevat kantaverkon tehtävää liittävät yhteen valtakunnallisesti merkittävät tuotanto- ja kulutuskeskittymät, kuuluisivat kantaverkkoon.

Määriteltäessä kulutus- ja tuotantokeskittymän merkittävyyttä, olisi kriteerinä mahdollista käyttää joko nykyisen kulutuksen ja tuotannon tehoa tai tulevan kulutuksen ja tuotannon tehoa, siirtotarvetta tai muuta yhteiskunnallista merkittävyyttä.¹ Näiltä osin hallituksen esityksen mukaisesti on selvää, että kaikkien kriteerien ei tarvitse täytyä samanaikaisesti vaan riittää, että yksi yllä mainituista kriteereistä täyttyy, jolloin verkonosa käytännössä täyttää "Käyttötarkoitus" kriteerin.

Tässä lausunnossa ei käsitellä niinkään olemassa olevaa tuotanto- ja kulutustilannetta vaan tavoitteena on esittää Kymenlaakson strategiset suuntaviivat ja mahdollisuudet tulevaisuuden tuotanto- ja kulutuskeskittymän osalta suhteessa käyttötarkoitus -kriteeriin.

¹ Hallituksen esitys eduskunnalle sähkö- ja maakaasumarkkinoita koskevaksi lainsäädännöksi HE 20/2013 s. 86.



Energiatuotannon määrä Kymenlaakson alueella tulee nousemaan. Vuonna 2011 valmistuneessa Kymenlaakson tuulivoimaselvityksessä esiteltiin mahdolliset sijoitusalueet noin 230 tuulivoimalalle, joiden yhteenlasketun vuosituotannon arvioitiin olevan noin 1,3 TWh eli samaa luokkaa kuin Kymenlaaksossa vuosittain tuotettu vesivoima, joka vastaa noin kahdeksaa prosenttia koko Suomen vesivoimatuotannosta².

Olennaista on huomioida, että tuulivoimaselvityksen perusteella yhteiskunnallisesti hyväksytyt ja poliittisin toimenpitein tuetun uusituvan energian tuotantoa olisi parhaassa tapauksessa lisättävissä lähes 700MW:a, joka itsessään edustaa merkittävää osuutta 2500 MW:n tuulivoimatuotantotavoitteesta. Näin voidaan todeta, että odotettavissa oleva alueellinen tuotantokeskittymä itse asiassa puoltaa esitettyjen johtoyhteyksien sisällyttämistä kantaverkon määritelmään. Tämän tuotantokeskittymän huomiotta jättäminen Kymenlaakson alueen kantaverkkoa nimettäessä on lausunnonantajan käsityksen mukaan vastoin sekä Energiaviraston ohjetta että sähkömarkkinalainsäädännön esitöitä.

Edelleen Kaakkois-Suomen sijainti Euroopan Unionin ulkorajalla, Kotka-Hamina satamien läheisyys ja erityisesti Vaalimaan rajanylityspaikan hyväksikäyttömahdollisuudet sekä kotimaisten että kansainvälisten sijoittajien toimesta, johtavat väistämättä alueen maakunnallisen merkittävyyden osalta lopputulokseen, jonka seurauksena alueen yhteiskuntarakenne tulee kehittymään siten, että tulevaisuudessa sähkönkulutus tulee lisääntymään elinkeino- ja yhdyskuntarakenteen tiivistymisen myötä sekä yritystoiminnan kasvamisen seurauksena. Tästä esimerkkinä voidaan pitää useiden kauppakeskusten rakentamissuunnitelmia Vaalimaan alueelle sekä alueelle laadittua kattava kehittämissuunnitelmaa, jotka osaltaan osoittavat jo tässä vaiheessa alueen houkuttelevuuden ja aluepoliittisten suunta-viivojen tavoitteiden mahdollisen realisoitumisen.

Myös Sisäasiainministeriö on selvityksessään käsitellyt rajanylityspaikkojen kehittämistä, nostaen selvityksessä esille keskeisiä rajaliikenteen hallintaan vaikuttavia tekijöitä sekä tunnistettuja hallinnan toimenpiteitä. Yhtenä tavoitteena selvityksessä todetaan, mm. että kasvavan rajaliikenteen tarpeisiin soveltuvan nykyistä monipuolisemman ja joustavamman elinkeino- ja palvelurakenteen kehittämistä tulisi tukea.³ Näiltä osin lausunnonantajan käsityksen mukaan kyse on kokonaisharkinnasta, jolloin huomioon tulee ottaa myös kantaverkkopalvelun saatavuus.

² Kymenlaakson ilmasto- ja energiastrategia 2011–2020

³ Sisäasiainministeriö, kasvavan rajaliikenteen hallinta 42/2012



Tämän tulevaisuuden kulutuskeskittymän ja yhteiskunnallisesti merkittävän alueen huomiotta jättäminen Kymenlaakson alueen kantaverkkoa nimettäessä on lausunnonantajan käsityksen mukaan vastoin sekä Energiaviraston ohjetta että sähkömarkkinalainsäädännön esitöitä.

2.2 Kantaverkon määrittelykriteeri: Valtakunnallinen kattavuus

Kantaverkon valtakunnalliseen kattavuuteen osin sisältyvää käyttötarkoituus - kriteeriä on käsitelty soveltuvien osin jo luvussa 2.1, joten näiltä osin toiston välttämiseksi käyttötarkoituus -kriteeri osiossa mainittuja perusteluita ei enää tässä kohdassa toisteta, mutta ne tulee ottaa huomioon arvioitaessa valtakunnallisen kattavuuden vaatimusta.

Hallituksen esityksen mukaan tavoitteena olisi, että kantaverkon määritelmä olisi toteuttamiskelpoisista vaihtoehtoista laajin mahdollinen, jolloin kantaverkko palvelisi mahdollisimman laajaa asiakaskuntaa.⁴

Kantaverkon nykyinen rakenne ja topologia perustuvat teknis-taloudelliseen optimiin ja sähköverkon historialliseen kehitykseen siirtotarpeiden kattamiseksi. Kantaverkon siirtojohtojen ja sähköasemien käyttötarkoituus, rengaskäyttöisyys, jännitetaso, maantieteellinen kattavuus sekä verkon yhtenäisyys määrittelevät kantaverkon laajuuden⁵.

Sisämarkkinapakettia valmistelleen työryhmän mukaan kantaverkon määrittelyn ja rajauksen yhtenä tavoitteena tulisi olla sellainen kehityssuunta, jossa kantaverkko-palvelun maantieteellinen kattavuus jatkossa edelleen paranisi Fingridin verkon kehittämistyön kautta kuin että kantaverkon laajuutta supistettaisiin nykyiseen verrattuna sen vuoksi, että tällä tavoin pyrittäisiin saavuttamaan nykyistä yhtenäisempi kustannustenjakko Fingridin asiakkaiden kesken.⁶

Vastaavalla tavalla asiaa on lähestynyt Energiavirasto antamassaan ohjeessa kantaverkon nimeämisestä. Energiaviraston mukaan valtakunnallinen kattavuus - kriteeri ensisijaisesti lisäisi verkon osia osaksi kantaverkkoa eikä rajaisi osia kantaverkosta pois.⁷

Valtakunnallisen kattavuuden nimissä kantaverkon olisi toteutettava kolme tehtävää tai ominaisuutta. Kantaverkon tulisi liittää sähköjärjestelmän kannalta merkittävät tuotanto- ja kulutuspaikat tai -alueet toisiinsa. Kantaverkon palvelutason tulisi olla riittävän tasapuolinen koko valtakunnan alueella ja lisäksi kantaverkon olisi oltava ehyt, yhtenäinen kokonaisuus. Kantaverkon maantieteellisen

⁴ HE 20/2013, s.55.

⁵ EY:n kolmannen energian sisämarkkinapakettin täytäntöönpanoa valmistelevalle työryhmän loppuraportti 17.9.2010, s. 77. ed. 74-75

⁷ Energiaviraston ohje 17.12.2014 s. 4.



laajuuden määräisi ensisijassa olemassa oleva tai ennustettu tuleva siirtotarve. Kantaverkon laajuuden määrittäminen yksinomaan siirtotarpeen mukaan ei kuitenkaan toteuttaisi syrjimättömyyden periaatetta kokonaisuuden kannalta tyydyttävällä tavalla. Loppukäyttäjille aiheutuvaan verkkopalvelun kokonaiskustannukseen vaikuttaa merkittävästi kantaverkon ja jakeluverkon välisten yhdysjohtojen laajuus ja omistus. Tämän vuoksi maantieteellisen kattavuuden tasapuolisuutta tulisi arvioida myös rahamääräisillä mittareilla.⁸

Pistehinnoittelujärjestelmän seurauksena kaikki sähkönkäyttäjät ja -tuottajat osallistuvat kantaverkon rakentamisen, ylläpidon ja käytön kustannuksiin. Alueverkkoon liittyneet asiakkaat kustantavat puolestaan alueverkon vastaavat toiminnot. Alueverkon asiakkaille tämä on kantaverkkomaksujen päälle tuleva lisäkustannus. Mikäli Kymenlaakson alueen kantaverkkomäärittely toteutuisi Fingridin esittämällä tavalla, aiheuttaisi tämä loppukäyttäjähintoihin merkittävän alueellisen lisäkustannuksen, johtuen mm. alueella sijaitsevien kantaverkon osien huomattavasta uusimistarpeesta.

Lausunnonantajan käsityksen mukaan Fingrid on alueella preferoinut muita johtoyhteyksiä ja uudella kantaverkkomäärittelyllä siirtää nyt kyseessä olevien johtoyhteyksien tulevan investointikustannuksen paikallisten loppukäyttäjien maksettavaksi, toisin kuin olisi tilanne, mikäli johtoyhteydet kuuluisivat edelleen kantaverkkoon ja kustannusrasitus kohdistuisi tasapuolisesti kaikkiin verkkokäyttäjiiin, jota alueellisen kattavuuden vaatimus tasapuolisuusveloitteen muodossa edellyttää. Fingridin esittämässä vaihtoehdossa tämän kustannuksen maksajiksi valikoituisivat Kymenlaakson alueen loppukäyttäjät, joka näin olisi suoraan vastoin maantieteellisen kattavuuden tasapuolisuutta.

Yllä mainituin perustein Fingridin päätösehdotus on lausunnonantajan käsityksen mukaan vastoin sähkömarkkinalainsäädännön esitöitä, sisämarkkinatyöryhmän esitystä sekä Energiaviraston linjauksia kantaverkon kattavuudesta.

2.3 Kantaverkon kriteeri: Käyttövarmuus

Ennen nykyisen sähkömarkkinalain voimaantuloa kantaverkonhaltijan kehittämisvastuu oli määritelty sähkömarkkinalain 16 §:n mukaan seuraavasti:

"Järjestelmävuastuussa olevan kantaverkonhaltijan tulee ylläpitää ja kehittää järjestelmävuastuun piiriin kuuluvia toimintojaan ja palveluitaan sekä ylläpitää, käyttää ja kehittää sähköverkkoaan ja muita järjestelmävuastuun hoitamiseen tarvittavia laitteistojaan sekä yhteyksiä toisiin verkkoihin siten, että edellytykset tehokkaasti toimiville sähkömarkkinoille voidaan turvata."

⁸ HE 20/2013, ss. 86-87.



Fingrid on päätösluonnoksessaan maininnut, että Kymenlaakson alueen johtoyhteydet eivät täytä n-1 -kriteeriä, jolloin ne eivät voi olla kantaverkkoa. Edellä tässä luvussa siteerattu sähkömarkkinalain 16 § olisi lausunnonantajan käsityksen mukaan velvoittanut Fingridiä kehittämään myös nyt kyseessä olevia johtoyhteyksiä siten, että ko. kriteeri täytyisi. Kehittämisvelvoitteen laiminlyönti näiltä osin ei voi koitua lausunnonantajan vahingoksi.

Verkon kehittämisvelvollisuus ja verkkojen toiminnan laatuvaatimukset muodostavat sähköverkkojen suunnittelu- ja mitoitusperusteen myös olemassa oleville johtoyhteyksille. Näiltä osin siis Fingrid tosiasiallisesti laiminlyö kehittämisvelvoitteen täyttämisen jo voimassaolevan lain puitteissa määrittelemällä Kymenlaakson johtoyhteyksiä kantaverkon ulkopuolelle. Näin toimien Fingrid automaattisesti vapauttaa itsensä Energiaviraston ja sähkömarkkinalainsäädännön asettamista velvoitteista.

Elimäellä 16. helmikuuta 2015

KYMENLAAKSON SÄHKÖVERKKO OY

Raimo Härmä
toimitusjohtaja